

ПОБУДОВА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СЕРЕД СТУДЕНТІВ-МЕДИКІВ ПРИ ВИКЛАДАННІ ПРЕДМЕТА «УКРАЇНСЬКА МОВА (ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ)»

BUILDING INDEPENDENT WORK AMONG MEDICAL STUDENTS TEACHING THE SUBJECT (UKRAINIAN LANGUAGE FOR PROFESSIONAL PURPOSES)

У статті висвітлено одну з актуальних проблем побудови самостійної роботи серед студентів-медиків. Виявлено, що самостійну роботу слід розглядати як спеціально організовану навчально-пізнавальну діяльність студентів з урахуванням їх індивідуальних особливостей, спрямовану на виконання навчально-професійних завдань і формування самостійності, активності та творчих здібностей особистості. Зокрема, з'ясовано шляхи вдосконалення самостійної роботи, як аудиторної так і позааудиторної. Підкреслено, що самостійна робота становить собою особливу форму навчальної діяльності, спрямовану на формування самостійності студентів і засвоєння ними сукупності знань, вмінь, навиків, що здійснюється за умови запровадження відповідної системи організації всіх видів навчальних занять. Уточнено, той факт, що самостійна робота є складовою системи навчально-виховного процесу. Зазначено, що у процесі самостійної роботи здійснюється самоосвіта студента, яка сприяє поглибленню, розширенню, ґрунтовнішому засвоєнню знань. Конкретизовано основний засіб та джерела самоосвіти, сформульовано мету самостійної роботи. Представлено джерела самоосвіти такі як журнали, газети (особливо фахові), телебачення і радіо, Інтернет, відвідування музеїв, виставок, театрів, спілкування з високоосвіченими людьми, фахівцями з різних галузей знань і практичної діяльності, а також з передовими педагогами-практиками. У статті подано вимоги, які висуваються до організації самостійної роботи. Проаналізовано дидактичні ресурси побудови самостійної роботи. Також зазначено, що для раціональної побудови самостійної роботи студентів важливе значення має мотивація, оскільки ефективність самоосвіти залежить від низки умов, головною серед яких є стійка мотивація, тобто система мотивів, що визначає конкретні форми діяльності і поведінки людини. У статті з'ясовано один з основних аспектів наукової організації самостійної роботи, яким є техніка пошуку інформації, тобто чітке уявлення про загальну систему науково-технічної інформації і її можливості, які дає використання всіх джерел інформації за фахом; уміння вибрати найраціональнішу схему пошуку відповідно до завдань і умов діяльності; навички використання бібліографічних і допоміжних матеріалів. Сказано, що важливою умовою ефективності самоосвіти, крім мотивації, є володіння студентами-медиками раціональними прийомами самостійної роботи у процесі підготовки до лекційних, практично-семінарських занять, практичної та лабораторної робіт, колоквиуму, заліку та екзамену. Виділено чотири рівні самостійно-пізнавальної роботи студентів. Автором поданий той факт, що на ефективність самостійної роботи студента значною мірою впливає керівництво нею викладача. Запропоновано, на заняттях

з дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)» використовувати такий вид аудиторної самостійної роботи студента, як «круглі столи». Виділено такі види позааудиторної роботи як складання плану, складання тез, зокрема виділено види тез та етапи їх складання, складання конспекту, написання статті, есе, творче письмове повідомлення (творча робота), яке ґрунтується на власних інтерпретаціях-тлумаченнях, поясненнях змісту матеріалу написання реферату.
Ключові слова: самостійна робота, джерела самоосвіти, дидактичні ресурси, мотивація, раціональні прийоми, рівні самостійно-пізнавальної роботи.

The article highlights one of the urgent problems of building independent work among medical students. It is revealed that independent work should be considered as a specially organized educational and cognitive activity of students, taking into account their individual characteristics, aimed at performing educational and professional tasks and forming independence, activity and creative abilities of the individual. In particular, ways to improve independent work, both classroom and extracurricular, have been identified. It is emphasized that independent work is a special form of educational activity aimed at the formation of students' independence and their assimilation of a set of knowledge, skills, which is carried out subject to the introduction of an appropriate system of organization of all types of training sessions. The fact that independent work is a component of the system of the educational process is clarified. It is noted that in the process of independent work, self-education of the student is carried out, which contributes to the deepening, expansion, more thorough assimilation of knowledge. The main means and sources of self-education are concretized, the purpose of independent work is formulated. The sources of self-education such as magazines, newspapers (especially professional), television and radio, the Internet, visiting museums, exhibitions, theaters, communication with highly educated people, specialists in various fields of knowledge and practical activities, as well as with advanced teachers-practitioners are presented. The didactic resources of building independent work are analyzed. It is also noted that motivation is important for the rational construction of students' independent work, since the effectiveness of self-education depends on a number of conditions, the main among which is stable motivation, that is, a system of motives that determines specific forms of human activity and behavior. The article clarifies one of the main aspects of the scientific organization of independent work, which is the technique of information search, that is, a clear idea of the general system of scientific and technical information and the opportunities that gives the use of all available information in the specialty; the ability to choose the most rational search scheme in accordance with the tasks and conditions of activity; skills in using bibliographic and auxiliary materials. It is

УДК 378.147.091.33-022.27:811.161.2] :
[37.041-057.875:61]
DOI <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2023/61.1.3>

Кукса Н.Г.,
канд. іст. наук,
викладач кафедри гуманітарних
дисциплін
Черкаської медичної академії

said that an important condition for the effectiveness of self-education, in addition to motivation, is the possession by medical students of rational methods of independent work in the process of preparation for lectures, practical seminars, practical and laboratory work, colloquium, credit and exam. Four levels of self-cognitive work of students are allocated. The author presents the fact that the effectiveness of independent work of a student is greatly influenced by the guidance of a teacher. It is proposed that in classes on the discipline "Ukrainian language (for professional purposes)" to use this type of classroom inde-

pendent work of the student as "round tables". The following types of extracurricular work such as drawing up a plan, drawing up abstracts are allocated, in particular, the types of abstracts and stages of their preparation, compilation of a summary, writing an article, an essay, a creative written message (creative work), which is based on their own interpretations – interpretations, explanations of the content of the material, writing an essay.

Key words: independent work, sources of self-education, didactic resources, motivation, rational techniques, levels of self-cognitive work.

Постановка проблеми. Реформування сучасного українського суспільства супроводжується загостренням соціальних проблем. У сучасних умовах ринку праці та особливостей працевлаштування зростають вимоги до професійної компетентності випускників – медиків, що обумовлює якісно нові форми і методи вищої освіти, спрямовані на створення цілісної системи безперервної освіти, на розширення сфери самостійної діяльності студентів, які формують навички самоорганізації і самоосвіти.

Самостійну роботу слід розглядати скоріше як засіб залучення студентів до самостійної пізнавальної діяльності, засіб її логічної і психологічної організації. Студентів-медиків треба вчити пізнавальної діяльності, озброювати їх навчально-пізнавальним апаратом. Необхідно перевести студента-медика з пасивного споживача знань в активного їх творця, що вміє сформулювати проблему, проаналізувати шляхи її вирішення, знайти оптимальний результат і довести його правильність.

Самостійна робота сприяє поглибленню і розширенню знань, інтересу до пізнавальної діяльності, оволодінню прийомами процесу пізнання, розвитку пізнавальних здібностей. Саме тому вона стає головним резервом підвищення ефективності підготовки спеціалістів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

В низці наукових праць порушуються різні аспекти досліджуваної проблеми. Особливе місце в науковій літературі посідає питання організації самостійної роботи, зокрема в статтях А.І. Ключа [2], І.Д. Сиротинської [5], О.Г. Шумейко [7], О. Михайленко [3]. Ролі викладача в організації самостійної роботи студента присвячена праця О.Л. Тамаркіної [4] Організацію самостійної роботи студентів як засобу творчого розвитку особистості проаналізовано в праці В.В. Александрової, К.С. Білоконь, А.В. Савченко [1]. Самостійна робота студента в процесі вивчення іноземної мови розкрита в статті К.В. Ярославцевої, Д.І. Смужаниці [8]. Велику увагу самостійній роботі студентів приділила М. Швед [6].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Попри значну кількість робіт, присвячених організації самостійної роботи,

окремо не розглядалася побудова самостійної роботи саме серед студентів-медиків при викладанні дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)», тому цей аспект потребує розробок.

Метою статті є проаналізувати особливості побудови самостійної роботи студентів-медиків як форми їх навчальної діяльності при викладанні предмета «Українська мова (за професійним спрямуванням)».

Виклад основного матеріалу дослідження.

Побудова самостійної роботи студентів є однією з актуальних проблем, які виносяться на перший план у системі освіти. Слід сказати, що ні методи контролю, ні створення нових форм проведення занять, ні спроби вплинути на мотиваційну свідомість студента не допомагають поліпшити якість навчання, якщо не приділяти певної уваги вдосконаленню самостійної роботи студентів як аудиторної, так і позааудиторної. Отже, самостійну роботу слід розглядати як спеціально організовану навчально-пізнавальну діяльність студентів з урахуванням їх індивідуальних особливостей, спрямовану на виконання навчально-професійних завдань і формуванню самостійності, активності та творчих здібностей особистості [3, с. 66].

Слід зазначити, що самостійна праця студентів-медиків становить собою складову системи навчально-виховного процесу вищої школи та його забезпечення (методичного, матеріально-технічного), є активною пріоритетною формою навчання за умови обов'язкового педагогічно-методичного керівництва з боку викладачів, є одним з основних засобів оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових занять.

Так, самостійно-пізнавальна діяльність студента (тобто самостійна робота) являє особливу форму навчальної діяльності, спрямовану на формування самостійності студентів і засвоєння ними сукупності знань, вмінь, навиків, що здійснюється за умови запровадження відповідної системи організації всіх видів навчальних занять. Також самостійну роботу слід розглядати як цілісне інтегральне утворення, що складається з різноманітних видів індивідуальної і колективної діяльності студентів, які здійснюються ними на навчальних заняттях або в позааудиторний час за завданнями

викладача, під його керівництвом, але без його безпосередньої участі.

Зазначимо, що у процесі самостійної роботи здійснюється самоосвіта студента, яка сприяє поглибленню, розширенню, ґрунтовнішому засвоєнню знань. Слід відмітити той факт, що основним засобом самоосвіти є самостійне вивчення та опрацювання наукової, науково-популярної, навчальної, художньої та іншої літератури.

Джерелами самоосвіти слугують також журнали, газети (особливо фахові), телебачення і радіо, Інтернет, відвідування музеїв, виставок, театрів,

спілкування з високоосвіченими людьми, фахівцями з різних галузей знань і практичної діяльності, а також з передовими педагогами-практиками [6, с. 55].

Як зазначають дослідники метою самостійної роботи є формування умінь оволодіння раціональними прийомами розумової діяльності, розвиток умінь співвідносити загальнотеоретичні положення з реальними подіями, явищами, процесами; формування та розвиток умінь визначати навчальну проблему та знаходити способи її розв'язання.

Отже, мета самостійної роботи студентів двоєдина: розвиток самостійності як риси особистості і засвоєння знань, формування умінь, навиків. Вона сприяє виробленню у студентів ініціативності, креативності, дисциплінованості, самостійності, точності, почуття відповідальності, уміння самостійно вирішувати проблеми, знаходити конструктивні рішення, вихід з кризових ситуацій, що так необхідні майбутньому спеціалістові в його навчанні і професійній діяльності [6, с. 56].

Як відомо, самостійні риси особистості можуть розвиватися лише в процесі певної діяльності, у самостійному прийнятті рішень і виконанні їх. Унаслідок здійснення цієї діяльності відбуваються зміни у самій особистості, які виражаються в оволодінні способами прийняття рішень і розвитку певних її якостей. Це, в свою чергу, є підґрунтям для організації ефективних дій, адекватного орієнтування в навчальних проблемах, зумовлених змістом завдань, які самостійно вирішує студент. Вищий творчий рівень самостійності полягає в потребі постійно ставити перед собою нові цілі та завдання, спрямовані на вихід за межі заданого, пошук і відкриття нових закономірностей та способів розв'язання. У зв'язку з цим важливе значення для налагодження ефективної самостійної роботи мають вимоги до її організації, а саме:

- здійснення планування з урахуванням фізичних затрат часу на самостійну роботу з метою попередження перевантаження студентів;

- запровадження нових інформаційних технологій для науково-методичного забезпечення самостійної роботи студентів;

- формулювання рекомендацій щодо впровадження таких організаційних форм і методів, які б активізували самостійну роботу;

- поступове нарощування складності завдань для самостійного

- виконання;

- визначення вимог та критеріїв оцінювання різних видів самостійної роботи студентів [6, с. 57].

Так, одним з основних аспектів наукової організації самостійної роботи є техніка пошуку інформації, тобто чітке уявлення про загальну систему науково-технічної інформації і ті можливості, які дає використання всіх джерел інформації за фахом; уміння вибирати найраціональнішу схему пошуку відповідно до завдань і умов діяльності; навички використання бібліографічних і допоміжних матеріалів.

Як зазначає М. Швед важливе значення мають також дидактичні ресурси побудови самостійної навчально-пізнавальної діяльності:

- навчальна і допоміжна література, методичні вказівки, перелік завдань, проблем і питань, підібраних для самостійного опрацювання;

- методичні рекомендації для виконання завдань та проведення семінарсько-практичних і лабораторних робіт, плани семінарських занять, списки основної і допоміжної літератури;

- методичні вказівки з прикладами алгоритмів вирішення типових задач, навчальних завдань, джерела Інтернету, довідкова і спеціальна література;

- алгоритм творчого пошуку шляхів і методів вирішення нестандартних, творчих завдань, довідкова і сучасна навчально-методична література;

- методичні вказівки щодо організування і проведення інтерактивних методів навчання, дискусій, диспутів, круглих столів, ділових ігор тощо;

- плани і тематика студентських науково-педагогічних досліджень напрацьовані творчі завдання, списки наукової психолого-педагогічної і спеціальної літератури;

- технічні засоби навчання, мультимедійне забезпечення тощо [6, с. 58].

Слід зазначити, що для плідної, раціональної побудови самостійної роботи студентів-медиків важливе значення має мотивація, оскільки ефективність самоосвіти залежить від низки умов, головною серед яких є стійка мотивація, тобто система мотивів, що визначає конкретні форми діяльності і поведінки людини. Мотиви, які впливають на нашу пізнавальну діяльність, досить різноманітні. За якісними показниками, та відповідно до мети їх поділяють на три основні групи:

- мотиви, для яких підставовими є широкі суспільні цілі, що ведуть до розуміння суспільно важливої власної діяльності, мотиви обов'язку;

- мотиви, що основані на прагненні власного успіху. Важливими щодо мотивів власного успіху

можуть бути як бажання отримати похвалу від певної особи, так і бажання ствердитися у почутті власної переваги над іншими, втішити своє самолюбство, або відчувати радість успіху від завершення справи;

– мотиви, що впливають з пізнавальної потреби, з прагнення людини до пізнання нового та невідомого. Головним джерелом пізнавальних мотивів є сам процес навчання як різновид людської діяльності [6, с. 58].

Мотивація – система мотивів або стимулів, яка спонукає людину до конкретних форм діяльності або поведінки. Мотивами можуть бути: уявлення й ідеї, почуття й переживання, що виражають матеріальні або духовні потреби людини. Одну і ту ж саму діяльність можливо здійснювати з різних мотивів.

Слід сказати, що важливою умовою ефективності самоосвіти, крім мотивації, є володіння студентами-медиками раціональними прийомами самостійної роботи у процесі підготовки до лекційних, практично-семінарських занять, практичної та лабораторної робіт, колоквиуму, заліку та екзамену.

Водночас самостійна робота студентів – це метод, спосіб, організаційна форма навчання, засіб включення студентів у навчальну діяльність, для якої характерним є чітко сформульовані завдання; засіб організації та вироблення студентами визначеної стратегії навчальної діяльності тощо визначення контрольного обсягу матеріалу відповідно до навчальної програми і консультації викладача. Ефективність самостійної роботи залежить від контролю, який включає поетапний самоконтроль та підсумковий контроль і здійснює його викладач.

Згідно з науково-педагогічними дослідженнями умовно виділяють чотири рівні самостійно-пізнавальної роботи студентів:

1. Копіювальні дії: студенти навчаються за заданим взірцем, ідентифікують об'єкти й явища, їх впізнають порівнюючи з відомими взірцями. На цьому рівні відбувається підготовка студентів до самостійної навчально-пізнавальної діяльності.

2. Репродуктивна діяльність з відтворення інформації про різні властивості об'єкта дослідження, що зазвичай не виходить за межі певного рівня розвитку пам'яті. На цьому рівні вже починається узагальнення прийомів та методів навчально-пізнавальної діяльності, їхнє перенесення на вирішення більш складних, але типових завдань.

3. Продуктивна діяльність: самостійне застосування набутих знань для вирішення завдань, що виходять за межі відомого взірця, для чого необхідно формулювати індуктивні і дедуктивні висновки.

4. Самостійна діяльність при вирішенні завдань у зовсім нових ситуаціях, умовах під час

складання нових програм щодо прийняття рішень, вироблення аналогового мислення тощо.

На ефективність самостійною роботи студента значною мірою впливає керівництво нею викладача, яке охоплює:

- планування самостійної роботи студентів;
- формування в них потреб і мотивів до активної, творчої самостійної роботи;
- навчання студентів основам самостійної роботи;
- контроль за виконанням навчальних завдань [7, с. 192].

Як зазначає О. Михайленко, особливі вимоги ставляться до змісту і форм завдань для самостійної роботи. Завдання повинні бути спрямовані на формування компетенцій, а також мати проблемний характер, відбувається збільшення різноманітності форм і методів самостійної роботи для надання їй диференційованого і варіативного характеру та більш повного врахування індивідуальних можливостей, потреб та інтересів студентів. Бажано збільшити кількість завдань для самостійної роботи, які будуються на інтегративній основі (внутрішньо предметного та міжпредметного змісту), необхідної для інтеграції окремих компонентів компетенцій у досвід та формування широких загальних і предметних компетенцій [3, с. 67].

На заняттях дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)» можна запропонувати такий вид аудиторної самостійної роботи студента, як «круглі столи», наприклад з такої теми, як «Риторика та мистецтво презентації». Такі питання «круглого столу» проходять на рівні трьох груп. Першу групу представляють «науковці» тобто до неї входять ті студенти, котрі готують пропонувану тему. Їхнім завданням є розкрити сутність теми, висвітлити її основні питання. Другу групу становлять «наукові опоненти», які беруть участь в обговоренні теми, створюють проблемні ситуації. Сюди входять студенти, які також працюють над темою, самостійно розробляють проблемні ситуації. Третя група являє собою «експертів», їх утворюють студенти, що найкраще володіють даною темою. Їхня роль полягає в оцінюванні роботи кожного студента із двох попередніх груп. Для організації й проведення заняття у формі «круглого столу» кожен студент одержує індивідуальне завдання і за його виконання отримує певну кількість балів.

Позааудиторна робота студентів-медиків включає.

1. Складання плану План – короткий, логічно побудований перелік питань, які розкривають зміст прочитаного матеріалу. Саме в ньому формують текст за змістом матеріал, але його конкретно не описують. Щоб правильно скласти план необхідно навчитися виділяти головні думки з прочитаного,

встановлювати взаємозв'язки між основними поняттями, чітко і коротко їх формулювати.

2. Складання тез. Тези – це стислі, лаконічно сформульовані основні положення прочитаного матеріалу, доповіді, лекції, повідомлення тощо. Якщо кожен пункт плану – це запитання, то тези є узагальненою короткою відповіддю на нього. Вони виражають саму сутність, але не розкривають змісту. Тезою також вважають положення, правдивість якого має бути доведена. У них подають основні думки праці від початку до кінця, а не лише її дослідницької частини.

У тезах однією-двома фразами обґрунтовують тему, викладають історію питання, методик дослідження та його результати. Окремі положення в тезах мають бути логічно пов'язані між собою.

Водночас у тезах не акцентують увагу на окремих деталях, поясненнях, немає ілюстрацій, що не заважає створенню цілісного, концептуального уявлення про зміст праці. Їх також трактують як розгорнуті висновки. Відповідно до критеріїв оцінювання тези можуть бути:

- за повнотою використання матеріалу: основні (принципово важливі, головні положення, що узагальнюють зміст джерела), прості (головні думки в змістовій частині тексту; до кожної основної тези можна добрати декілька простих, що її роз'яснюють); складні (запис, що включає в себе як основні, так і прості тези);

- за особливістю використання матеріалу на: цитатні (використання у тексті цитат); вільні (змістові формулювання того, хто виконує роботу); комбіновані (цитати і власні формулювання) [6, с. 61].

Складання тез повинне пройти такі етапи: 1) свідоме ознайомлення з текстом; 2) поділ тексту на змістові частини; 3) осмислення кожної частини, виділення у ній найсуттєвіших положень; 4) формулювання власними словами або у цитатній формі основних думок логічно визначених частин.

3. Складання конспекту. Конспект – короткий виклад прочитаного матеріалу лекції, статті доповіді. Він складається не лише з констатації явищ і фактів, а й з їхніх аргументів: приклад, аналіз фактичного матеріалу, власні думки тощо. Вдало оформлений конспект у тезовій формі сприяє кращому сприйняттю і засвоєнню студентами-медиками нового навчального матеріалу.

4. Написання статті. Стаття – науковий чи публіцистичний твір невеликого розміру, дослідження важливої наукової теми. Стаття має свою особливість, яка полягає в характерному висвітленні конкретних питань з необхідним теоретичним осмисленням. Науково-критична стаття відрізняється порівняно глибоким аналізом відповідних явищ і фактів, у якій висвітлюються певні проблеми, явища, процеси, тощо. Вона включає в себе характеристику осмислених явищ, оцінки,

підсумки, зауваження чи побажання, висновки, які випливають з виконаного аналізу.

Водночас зміст, форма, манера і спосіб викладеного матеріалу у критичній статті зазвичай відповідають рівню розвитку студента.

Для студентів, які мають високий рівень розвитку інтелекту і дослідницьких умінь, пропонують написати складнішу форму творчої роботи – есе.

4. Есе (франц. *essai* – спроба, намір, начерк) – невеликий за обсягом прозовий твір, який має довільну структуру й композицію і висвітлює індивідуальні думки та позицію стосовно конкретної проблеми і не претендує на вичерпне і повне тлумачення обраної теми. Зазвичай в есе виражають нову суб'єктивну думку про проблему дослідження, вони мають науково-популярний, або філософський характер. Особливістю цієї роботи є логічний виклад матеріалу, що частково наближає її до наукової літератури. Водночас процес написання цього виду роботи формує у студентів-медиків досвід постановки і збирання дослідного матеріалу для семінарсько-практичних занять з окремих навчальних дисциплін, розвиває відповідні вміння і навички виконання навчальних самостійних завдань. Такий підхід до самостійної роботи дає змогу студентові накопичувати досвід вивчення та критичного аналізу наукової літератури, зокрема такої, яка стосується методологічних питань та методів самостійного наукового дослідження і пошуку.

5. Творче письмове повідомлення (творча робота).

Творча робота ґрунтується на власних інтерпретаціях – тлумаченнях, поясненнях змісту матеріалу. Тому така робота передбачає висунення та обґрунтування студентами власної ідеї (думки) на основі переосмислення опрацьованих джерел. Обов'язковим є правильне оформлення посилань на цитовану літературу у тексті та її список. Тему творчої роботи зазвичай формулює студент і погоджує з викладачем. Результатом виконання творчої роботи є не тільки відтворення зібраної інформації, але й вироблення системи власного оригінального проблемного мислення студента, своєрідна творча трансформація нової інформації.

6. Написання реферату. Реферат (від лат. *refere* – доповідати, повідомляти) – письмова доповідь або виступ з певної теми, в якому зібрана інформація з одного або декількох джерел. Це поняття також трактують у двох розуміннях: 1) короткий виклад (усний чи письмовий) основних положень учення, наукової праці, дослідження або змісту книги, наукової праці; 2) доповідь на певну тему, що містить огляд друкованих джерел.

Розрізняють два види рефератів: продуктивні і репродуктивні. Репродуктивний реферат відтворює зміст первинного тексту. Продуктивний

містить творче або критичне осмислення реферованих джерел. Репродуктивні реферати можна розділити ще на два види: реферат-конспект і реферат-резюме. Реферат-конспект містить фактичну інформацію в узагальненому вигляді, ілюстрований матеріал, різні відомості про методи дослідження, результати дослідження та можливості їхнього застосування. Реферат-резюме містить тільки основні положення теми дослідження. У продуктивних рефератах виділяють реферат-доповідь і реферат-огляд. Реферат-огляд пишуть на основі декількох джерел, порівнюючи різні точки зору з досліджуваного питання. У рефераті-довіді, разом з аналізом інформації першоджерела, є об'єктивне оцінення проблеми.

Такий реферат має розгорнутий характер.

Висновки: Отже, самостійну роботу слід визначати в категоріях навчальної та пізнавальної активності студентів.

При цьому треба наголосити на її важливості та значимості, які визначаються її особливостями.

Перш за все необхідно наголосити на тому, що цілі самостійної роботи безпосередньо співвідносяться із сучасними завданнями системи вищої освіти. Самостійна робота студентів у закладі вищої освіти є необхідною передумовою для отримання необхідних знань, вмінь і навиків професії лікаря. Сучасний висококомпетентний фахівець повинен бути освіченим, мобільним, мати загальну та професійну культуру та здатним до

постійної самоосвіти, самовдосконалення та підвищення рівня знань у своїй галузі діяльності.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Александрова В. В., Білоконь К. С., Савченко А. В. Організація самостійної роботи студентів як засіб творчого розвитку особистості майбутнього фахівця. URL: <http://er.dduvs.in.ua/bitstream/123456789/3202/1/1.pdf>
2. Ключ А. І. Особливості самостійної роботи студентів як форми навчальної діяльності URL: <https://visnukpfs.dp.ua/index.php/PFS/article/download/908/1320>
3. Михайленко О. Особливості організації самостійної роботи студентів у ВНЗ. URL: <https://epub.chnpu.edu.ua/jspui/bitstream/.pdf>
4. Тамаркіна О. Л. Роль викладача в організації самостійної роботи студента ВНЗ. URL: <http://repo.snau.edu.ua/bitstream/123456789/7100/1.pdf>
5. Сиротинська І. Д. Особливості організації самостійної роботи студентів-першокурсників медичного університету: труднощі та шляхи їх вирішення. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/276621855.pdf>
6. Швед М. Самостійна робота студентів: навч.-метод. посібник / Марія Швед. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2013. – 205 с.
7. Шумейко О. Г. Особливості організації самостійної роботи студентів. URL: <https://pository.pdmu.edu.ua/bitstream/123456789/9761/1/pdf>
8. Ярославцева К. В., Смужаниця Д. І. Самостійна робота студента в процесі вивчення іноземної мови. URL: <https://dSPACE.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/.pdf>